

Analysis of 21st Century Skills and Sustainable Development Goals in children's and juvenile literature

Kwanchadil Phisalpong¹ and Sutraphorn Tantiniranat^{2,*}

Received: August 4, 2025 Revised: October 9, 2025 Accepted: November 4, 2025

Abstract

This mixed-methods study aimed to analyze the promotion of 21st-century soft skills and the Sustainable Development Goals (SDGs) in children's and juvenile literature listed in 101 Books to Read Before You Grow Up, which compiles books that are recognized by educators at the international level and clearly categorizes the literature according to appropriate age groups. The research utilized qualitative Content Analysis and investigated the correlation between the contents of the books for two groups: 0–6 years (children) and above 6 years (juveniles) – using statistical methods. The findings identified that “Collaboration” occurred most frequently (26.7%), followed by “Lifelong learning and adaptability” (20.8%) and “Creativity and innovation” (17.8%). Juvenile literature emphasizes questioning and analyzing, and critiquing characters' behaviors and situations that are more complex than those of the children's group. As for the SDGs, SDG 4 (Quality Education) was the most prevalent (17.82%), followed by SDG 10 (Reducing inequalities) at 14.85%. Children's literature tends to focus more on SDG 2: Zero Hunger. The findings of this study can help guide the creation of children's and juvenile literature that promotes 21st-century soft skills and SDGs among young readers, especially on particular or inclusive themes.

Keywords: children's and juvenile literature, soft skills, 21st-century, SDGs, content analysis

---

1 Department of Information Studies, Faculty of Humanities and Social Sciences, Burapha University.

2 Department of Western Languages, Faculty of Humanities and Social Sciences, Burapha University.

*Corresponding author. E-mail: sutraphorn@yahoo.com

การวิเคราะห์แนวคิดทักษะศตวรรษที่ 21 และเป้าหมาย การพัฒนาที่ยั่งยืนในวรรณกรรมเด็กและเยาวชน

ขวัญชฎิล พิศาลพงศ์¹ และสุตราภรณ์ ตันตินีรนาถ^{2*}

วันรับบทความ: August 4, 2025 วันแก้ไขบทความ: October 9, 2025 วันตอบรับบทความ: November 4, 2025

บทคัดย่อ

งานวิจัยแบบผสมผสานนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์การส่งเสริมทักษะด้านอารมณ์ สังคม และพฤติกรรม (Soft Skills) ในศตวรรษที่ 21 และการตระหนักรู้เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals [SDGs]) ที่ปรากฏในวรรณกรรมสำหรับเด็กและเยาวชนที่ถูกจัดอันดับโดยหนังสือ *101 Books to Read Before You Grow Up* ที่รวบรวมหนังสือที่ได้รับการยอมรับจากนักการศึกษาในระดับสากล และมีการแบ่งกลุ่มวรรณกรรมที่เหมาะสมกับแต่ละช่วงวัยอย่างชัดเจน การวิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงคุณภาพ (Qualitative Content Analysis) และศึกษาความสัมพันธ์ของเนื้อหาทั้งสองหัวข้อที่ปรากฏในวรรณกรรมสำหรับเด็กและเยาวชน สำหรับช่วงวัย 0-6 ปี และ 6 ปีขึ้นไปผ่านการวิเคราะห์ทางสถิติ ผลการวิจัยพบว่าทักษะการทำงานร่วมกันปรากฏสูงสุดในวรรณกรรมเด็กและเยาวชน (26.7%) ตามด้วยทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการปรับตัว (20.8%) และทักษะความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม (17.8%) วรรณกรรมสำหรับเด็กโต ให้ความสำคัญกับการตั้งคำถาม ฝึกวิเคราะห์ วิพากษ์พฤติกรรมตัวละคร และสถานการณ์ต่างๆ ซึ่งมีความซับซ้อน มีปัญหาที่มากกว่าเด็กเล็ก ด้าน SDGs พบว่า SDG 4 คุณภาพการศึกษา ปรากฏสูงสุด (17.82%) ตามด้วย SDG 10 การลดความเหลื่อมล้ำ (14.85%) วรรณกรรมสำหรับเด็กเล็กมีความโดดเด่นในด้าน SDG 2 การขจัดความหิวโหย ข้อค้นพบที่ได้จากงานวิจัยนี้เป็นประโยชน์ในการสร้างสรรค์วรรณกรรมสำหรับเด็กและเยาวชนเพื่อการส่งเสริม Soft Skills ในศตวรรษที่ 21 และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ให้แก่เด็กและเยาวชนในประเด็นที่เฉพาะเจาะจงหรือครบถ้วนมากขึ้น

คำสำคัญ: วรรณกรรมสำหรับเด็กและเยาวชน ทักษะด้านอารมณ์ สังคม และพฤติกรรม (Soft Skills) ศตวรรษที่ 21 SDGs การวิเคราะห์เนื้อหา

¹ ภาควิชาสารสนเทศศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

² ภาควิชาภาษาตะวันตก คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

*Corresponding author. E-mail: sutraphorn@yahoo.com

บทนำ

ทักษะศตวรรษที่ 21 หมายถึงชุดความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะซึ่งจำเป็นต่อการดำรงชีวิต และประสบความสำเร็จในโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทักษะเหล่านี้มักประกอบด้วยทักษะทางเทคนิค (Technical Skills) เช่นทักษะการเป็นผู้ประกอบการ การรู้เท่าทันข้อมูล การรู้ดิจิทัล รวมถึงสมรรถนะทางสังคม อารมณ์และพฤติกรรม (Soft skills) เช่น ความสามารถในการปรับตัว การควบคุมตนเองและการตระหนักรู้ทางวัฒนธรรม ทักษะเหล่านี้มีความสำคัญอย่างยิ่งในบริบทการศึกษา การทำงาน และสังคมโลก (Kyllonen, 2012; Vivekanandan & Pierre-Louis, 2020; Voogt & Roblin, 2012)

การเสริมสร้างทักษะศตวรรษที่ 21 ตั้งแต่ช่วงวัยเด็กจึงเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาทุนมนุษย์ในระยะยาว วรรณกรรมสำหรับเด็กและเยาวชนมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาทักษะเหล่านี้ เช่น การคิดเชิงวิพากษ์ ความคิดสร้างสรรค์ การทำงานร่วมกัน และการสื่อสาร มีงานวิจัยหลายชิ้นที่สนับสนุนความเชื่อมโยงนี้ เช่น Heyrani et al. (2021) พบว่าวรรณกรรมสำหรับเด็กและเยาวชนส่งเสริมการคิดเชิงวิพากษ์และการแก้ปัญหาโดยเรื่องเล่าที่น่าสนใจและตัวละครที่ซับซ้อนส่งเสริมให้ผู้อ่านรุ่นเยาว์วิเคราะห์สถานการณ์ อนุมานแรงจูงใจ และคาดการณ์ผลลัพธ์ ซึ่งล้วนเป็นรากฐานสำคัญของการคิดเชิงวิพากษ์ การได้สัมผัสกับเรื่องราวที่หลากหลายและโลกแห่งจินตนาการช่วยกระตุ้นการคิดเชิงจินตนาการ ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของความคิดสร้างสรรค์ โดยเฉพาะในสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ช่วงต้น

การอ่านและอภิปรายวรรณกรรมช่วยให้เด็ก ๆ พัฒนาทักษะทางภาษาไม่ว่าจะเป็นภาษาแม่หรือภาษาต่างประเทศและทักษะการสื่อสาร ขยายคลังคำศัพท์ เข้าใจความแตกต่างทางภาษา และปรับปรุงการแสดงออกทางวาจา ซึ่งสนับสนุนทักษะการสื่อสารโดยตรง (Van Kleeck, 2014) การให้นักเรียนอ่านวรรณกรรมสำหรับเด็กและเยาวชนในห้องเรียนภาษาอังกฤษส่งผลให้นักเรียนมีพัฒนาการด้านการอ่านและการเขียน การเข้าใจเนื้อหาบทเรียนได้ดีขึ้น ทำให้นักเรียนได้ใช้ความคิดขั้นสูงและเรียนรู้วัฒนธรรมของตนเองและผู้อื่นอีกด้วย (Graham et al., 2020) เนื่องจากวรรณกรรมมักนำเสนอปัญหาทางศีลธรรมและมุมมองที่หลากหลาย ช่วยให้เด็กพัฒนาความเห็นอกเห็นใจ เข้าใจผู้อื่น และมีส่วนร่วมในการเรียนรู้และการอภิปรายร่วมกัน (Abuo, 2024) วรรณกรรมสำหรับเด็กหลากหลายวัฒนธรรมยังแนะนำผู้อ่านให้รู้จักประเพณี ภาษา และบรรทัดฐานทางสังคมที่หลากหลาย ส่งเสริมความเคารพต่อความหลากหลายและความเป็นพลเมืองโลกอีกด้วย (Alonge, 2024)

ในขณะเดียวกัน วรรณกรรมสำหรับเด็กและเยาวชนยังสามารถเชื่อมโยงกับประเด็นทางสังคมและสิ่งแวดล้อมในระดับโลก วรรณกรรมเป็นสื่อกลางในการปลูกฝังการตระหนักรู้ในประเด็นระดับสากล โดยเฉพาะประเด็นตามกรอบเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ (United Nations' Sustainable Development Goals [SDGs] (United Nation, 2015) การพัฒนาที่ยั่งยืน หมายถึง “การพัฒนาที่ตอบสนองความต้องการของคนในปัจจุบัน โดยไม่กระทบต่อความสามารถของคนรุ่นต่อไปในการ

ตอบสนองความต้องการของตนเอง” (UNESCO, 2018, p. 5) การพัฒนานี้เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของทุกคน ควบคู่ไปกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและระบบนิเวศของโลก และส่งเสริมความสามัคคีและความเท่าเทียมทางสังคม

วรรณกรรมสำหรับเด็กและเยาวชนยังมีบทบาทในมิติของการปลูกฝังแนวคิดเพื่อการอยู่ร่วมกันในโลกอย่างยั่งยืน เรื่องราวในวรรณกรรมสามารถถ่ายทอดบทเรียนด้านจริยธรรมและส่งเสริมความเป็นพลเมืองโลก ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนหลายประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาที่มีคุณภาพ (SDG 4) และสันติภาพ ความยุติธรรม และสถาบันที่เข้มแข็ง (SDG 16) วรรณกรรมสำหรับเด็กและเยาวชนและการเล่านิทานอาจเป็นประโยชน์ในการส่งเสริมพัฒนาการระดับโลกและความเป็นอยู่ที่ดีของนักเรียน เมื่อรวมอยู่ในกิจกรรมในหลักสูตรของโรงเรียน (Pulimeno et al., 2020)

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนทั้งหมดล้วนเกี่ยวข้องกับพัฒนาการของเด็กในทางใดทางหนึ่ง ดังนั้นเราจึงสามารถใช้วรรณกรรมสำหรับเด็กเพื่อสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนตั้งแต่วัยเด็ก กล่าวคือวรรณกรรมประเภทนี้สร้างแรงบันดาลใจให้เยาวชนเข้าใจ เห็นคุณค่า และมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ปลูกฝังความรับผิดชอบ ความเห็นอกเห็นใจ และความรับผิดชอบต่อโลกและคนรุ่นต่อไป (Tunde-Awe, 2025)

รายงานของ Global Partnership for Education (GPE) สะท้อนให้เห็นว่าหลายประเทศตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาทักษะศตวรรษที่ 21 และการปลูกฝังแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนในระบบการศึกษา อย่างไรก็ตาม ช่องว่างสำคัญยังคงอยู่ที่การแปลงนโยบายให้เป็นการปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม โดยหลายประเทศยังไม่สามารถบูรณาการแนวคิดเหล่านี้ลงสู่สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ได้อย่างเป็นระบบ อีกทั้งยังขาดงานวิจัยและกรณีศึกษาที่ชัดเจนซึ่งจะช่วยให้ประเทศกำลังพัฒนาสามารถออกแบบการปฏิรูปการศึกษาเพื่อส่งเสริมทักษะและค่านิยมเหล่านี้ได้อย่างครอบคลุมและยั่งยืน (Vivekanandan & Pierre-Louis, 2020) วรรณกรรมสำหรับเด็กและเยาวชนจึงเครื่องมือทางการศึกษาที่ทรงพลังในการส่งเสริมทักษะศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะทักษะด้านอารมณ์ สังคม และพฤติกรรม (Soft Skills) ที่สำคัญและยังช่วยปลูกฝังค่านิยมสากล เช่น สันติภาพ ความเสมอภาค และการเคารพธรรมชาติ ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน และช่วยสนับสนุนการเรียนรู้เพื่อความเป็นพลเมืองโลกอย่างแท้จริง

บททวนวรรณกรรมและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

วรรณกรรมเด็กกับการพัฒนาทักษะศตวรรษที่ 21

วรรณกรรมสำหรับเด็กและเยาวชนเป็นเครื่องมือหนึ่งในการปลูกฝัง ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมในสังคมมาตั้งแต่อดีต ผ่านการเล่านิทานเพื่อถ่ายทอดบทเรียนชีวิตให้แก่คนในสังคม ในยุคปัจจุบันวรรณกรรมไม่ว่าจะในรูปแบบหนังสือภาพ หนังสือนิทาน บทกวี หรือสื่อดิจิทัลต่าง ๆ ก็ยังคงทำหน้าที่ดังกล่าว โดยการสอดแทรกแนวคิด ทศนคติและการเรียนรู้ทักษะที่จำเป็นต่าง ๆ สำหรับการดำรงชีวิตใน

ยุคปัจจุบันที่มีความผันผวนสูง ผู้คนต้องมีสมรรถนะที่แตกต่างทั้งในการทำงาน การใช้ชีวิต และการเป็นพลเมืองโลก ผ่านเรื่องราวที่สนุกสนานเต็มไปด้วยจินตนาการ (Pulimeno et al., 2020)

การทำความเข้าใจบทบาทของวรรณกรรมในแง่นี้ จึงจำเป็นต้องพิจารณารอบแนวคิดของทักษะศตวรรษที่ 21 ซึ่งนักวิชาการได้กำหนดไว้ในหลายมิติ Ananiadou and Claro (2009) ได้กำหนดกรอบแนวคิดของทักษะศตวรรษที่ 21 ว่าประกอบไปด้วยด้านต่าง ๆ 3 ด้าน ที่ครอบคลุมทักษะในมิติต่าง ๆ ได้แก่ 1) ด้านข้อมูลข่าวสาร (Information): ทักษะทั่วไปในมิติข้อมูลนี้คือทักษะการวิจัยและการแก้ปัญหา 2) ด้านการสื่อสาร (Communication): การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพประกอบด้วย การใช้เครื่องมือที่มีอยู่อย่างเพียงพอ การใช้ภาษาที่ถูกต้อง และปัจจัยอื่นๆ ทั้งหมดที่ค้ำประกันถึงบริบท เพื่อให้เกิดการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ทักษะการรู้เท่าทันข้อมูลและสื่อ การคิดเชิงวิพากษ์ การทำงานร่วมกันและการโต้ตอบแบบเสมือนจริง และ 3) ด้านจริยธรรมและผลกระทบทางสังคม (Ethics and social impact): ความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม และความเป็นพลเมืองดิจิทัล

ในแต่ละประเทศมีการกำหนดทักษะศตวรรษที่ 21 ที่แตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับนโยบายของแต่ละประเทศ Wagner (2008) นักการศึกษาผู้ร่วมก่อตั้ง Change Leadership Group มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด สหรัฐอเมริกา ได้ระบุ 7 ทักษะสำคัญที่จะช่วยให้นักเรียนแก้ปัญหาต่าง ๆ ในศตวรรษที่ 21 ดังนี้ 1) การคิดเชิงวิพากษ์และการแก้ปัญหา (Critical thinking & problem solving) 2) การทำงานร่วมกันและการเป็นผู้นำ (Collaboration & leadership) 3) ความคล่องตัวและความสามารถในการปรับตัว (Agility & adaptability) 4) ความคิดริเริ่มและการเป็นผู้ประกอบการ (Initiative & entrepreneurialism) 5) การสื่อสารด้วยวาจาและลายลักษณ์อักษรที่มีประสิทธิภาพ (Effective oral and written communication) 6) การเข้าถึงและวิเคราะห์ข้อมูล (Accessing & analyzing information) และ 7) ความอยากรู้ และจินตนาการ (Curiosity and imagination)

Partnership for 21st Century Learning (P21) เป็นกรอบแนวคิดที่กำหนดและให้คำนิยามรวมถึงการจัดการศึกษาทักษะศตวรรษที่ 21 จากการระดมสมองของครู อาจารย์ นักการศึกษาและผู้นำทางธุรกิจจากนานาประเทศ ตามกรอบ P21 ทักษะต่าง ๆ ถูกกำหนดไว้เป็น 3 ด้านได้แก่

1) ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม (Learning and innovation skills) ซึ่งประกอบไปด้วย (4Cs) คือ การคิดเชิงวิพากษ์และการแก้ปัญหา (Critical thinking & problem solving), ความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creativity & innovation), การทำงานร่วมกัน (Collaboration), และการสื่อสาร (Communication)

2) ทักษะด้านข้อมูล สื่อ และเทคโนโลยี (Information, media and technology skills) ซึ่งประกอบไปด้วย การรู้สารสนเทศ (Information literacy), การรู้เท่าทันสื่อ (Media literacy), และการรู้เท่าทันเทคโนโลยี (ICTs literacy)

3) ทักษะชีวิตและอาชีพ (Life and career skills) ซึ่งประกอบไปด้วย ความยืดหยุ่นและการปรับตัว (Flexibility & adaptability), การคิดริเริ่มและการนำตนเอง (Initiative & self-direction), ทักษะทางสังคมและข้ามวัฒนธรรม (Social & cross-cultural skills), ประสิทธิภาพและสามัญสำนึกในหน้าที่ (Productivity & accountability), ภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ (Leadership & responsibility) (Partnership for 21st Century Learning, 2019)

Global Partnership for Education (GPE) (Vivekanandan & Pierre-Louis, 2020) ได้ให้ความหมายของทักษะศตวรรษที่ 21 ว่าเป็นชุดของสมรรถนะที่ผู้เรียนจำเป็นต้องมี เพื่อให้สามารถดำรงชีวิต ทำงาน และมีส่วนร่วมในสังคมโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งทักษะเหล่านี้ขยายจาก “ทักษะพื้นฐาน” เช่น การอ่าน การเขียน และคณิตศาสตร์ ไปสู่ “ทักษะขั้นสูง” ที่เน้นการคิด การสื่อสาร และความร่วมมือ ในบริบทโลกาภิวัตน์ GPE จำแนกทักษะศตวรรษที่ 21 ออกเป็นกลุ่มหลัก ๆ ดังนี้

1. ทักษะการคิดขั้นสูง (Higher-order thinking skills) ครอบคลุมการคิดเชิงวิพากษ์ (Critical thinking), การแก้ปัญหา (Problem solving), การคิดสร้างสรรค์ (Creative thinking) และการตัดสินใจ (Decision making)

2. ทักษะการสื่อสารและความร่วมมือ (Communication and collaboration skills) เน้นความสามารถในการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ การทำงานเป็นทีม และการเคารพความคิดเห็นที่แตกต่าง

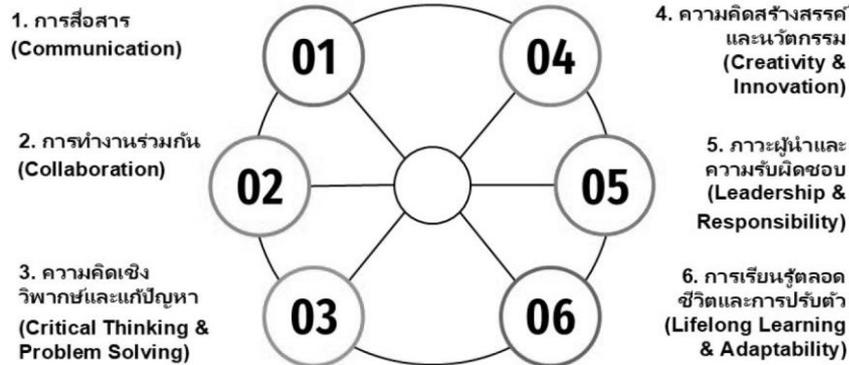
3. ทักษะชีวิตและการทำงาน (Life and career skills) รวมถึงความยืดหยุ่น (Flexibility), ความเป็นผู้นำ (Leadership), ความรับผิดชอบ (Accountability) และความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง

4. ทักษะการรู้เท่าทันดิจิทัลและสื่อ (Information, media, and digital literacy skills) หมายถึงความสามารถในการเข้าถึง วิเคราะห์ ประเมิน และใช้ข้อมูลและเทคโนโลยีอย่างมีจริยธรรมและสร้างสรรค์

5. ทักษะทางสังคมและอารมณ์ (Social and emotional Skills) เช่น ความตระหนักรู้ในตนเอง (Self-awareness), การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น (Empathy), และการจัดการอารมณ์ (Emotional regulation)

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับทักษะศตวรรษที่ 21 ข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้กำหนดหมวดหมู่ของกรอบทฤษฎีทักษะศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งเน้นที่ ทักษะด้านอารมณ์ สังคม และพฤติกรรม (Soft Skills) 6 ด้านเท่านั้นดังภาพที่ 1

Soft Skills ตามกรอบ P21

ภาพที่ 1 Soft Skills ตามกรอบ P21

ที่มา: Analyzed and concluded by the authors

วรรณกรรมเด็กกับการสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ (Sustainable Development Goals: SDGs)

วรรณกรรมสามารถเชื่อมโยงประเด็นระดับโลกให้เด็กเข้าใจได้ง่าย ผ่านเรื่องเล่าและตัวละครที่ใกล้ตัว ตัวอย่างเช่น Salmon et al. (2024) ได้คัดสรรหนังสือเด็กจากหลากหลายประเทศที่มีเนื้อหาเชื่อมโยงกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนแต่ละข้อ เพื่อใช้ส่งเสริม สมรรถนะการอยู่ในสังคมโลก (Global competence) ในเด็กเล็ก โดยผู้ปกครองและครูสามารถใช้หนังสือเหล่านี้ควบคู่กับกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมตามวัย เพื่อให้เด็กได้ลงมือมีปฏิสัมพันธ์กับหลักการของ SDGs อย่างเป็นรูปธรรม Bradbery (2013) ได้ใช้วรรณกรรมเด็กในการเรียนการสอนการเป็นพลเมืองโลกในประเทศออสเตรเลียเช่นกัน ด้วยเชื่อว่าวรรณกรรมช่วยให้เด็กได้สำรวจตัวเอง สร้างการเปลี่ยนแปลง ลงมือทำและร่วมมือกับผู้อื่น เพื่อสร้างอนาคตที่ยั่งยืน

กลุ่มเป้าหมายหลักของ SDGs เช่น การรู้รักสิ่งแวดล้อม (SDG 13 การรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ), การเห็นคุณค่าความหลากหลาย (SDG 10 ลดความเหลื่อมล้ำ, SDG 16 สันติภาพ ความยุติธรรม และสถาบันที่เข้มแข็ง), การส่งเสริมสุขภาวะที่ดี (SDG 3 สุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี), และความเสมอภาคระหว่างเพศ (SDG 5 ความเท่าเทียมทางเพศ) สามารถถ่ายทอดผ่านนิทานที่มีตัวละครหรือเรื่องราวสะท้อนประเด็นดังกล่าว เช่น นิทานที่สอนเรื่องการดูแลธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นิทานที่กล่าวถึงมิตรภาพระหว่างเด็กต่างวัฒนธรรม หรือนิทานที่ให้เด็กตระหนักถึงความสำคัญของสุขอนามัยและโภชนาการที่ดี เป็นต้น (Bhagwanji & Born, 2018) Hirst and Wilkinson (2022) ศึกษาบทบาทของการสร้างสรรค์วรรณกรรมเด็กกับการปลูกฝังจิตสำนึกเรื่องการพัฒนาที่ยั่งยืน ผู้วิจัยพบว่าสิ่งที่เด็กได้

ตระหนักถึงประเด็นความยั่งยืนช่วยปลูกฝังให้เด็กมีทัศนคติที่ห่วงใยและเห็นใจสิ่งแวดล้อม ได้เรียนรู้หลักการความเท่าเทียมและความรับผิดชอบ

แม้ว่าวรรณกรรมสำหรับเด็กและเยาวชนจะมีศักยภาพสูงในการพัฒนาทักษะศตวรรษที่ 21 และการเรียนรู้ประเด็นปัญหาระดับโลก แต่ก็ยังมีช่องว่างทางความรู้ที่ควรศึกษาเพิ่มเติม กล่าวคือ การศึกษาวรรณกรรมเด็กส่วนใหญ่มีแนวโน้มที่จะมุ่งเน้นทักษะเฉพาะบางด้าน อีกทั้งยังมีงานวิจัยจำนวนน้อยที่บูรณาการเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) เข้ากับวรรณกรรมเด็กและเยาวชน (Bhagwanji & Born, 2018; Hirst & Wilkinson, 2022) โดยเฉพาะงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับด้านอื่น ๆ นอกเหนือจากด้านสิ่งแวดล้อม งานวิจัยนี้มุ่งหมายที่จะระบุจุดแข็งและช่องว่างที่ต้องเติมเต็มในอนาคต โดยผู้วิจัยคาดว่าจะสนับสนุนการพัฒนาวรรณกรรมเด็กของไทยและนานาชาติให้สามารถตอบสนองของความต้องการในการสร้างเยาวชนที่มีความพร้อมสำหรับศตวรรษที่ 21 ได้อย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์

กรอบแนวคิดและช่องว่างการวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น นำมาสู่การกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้ โดยงานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. วิเคราะห์การส่งเสริม Soft Skills ที่ปรากฏในวรรณกรรมสำหรับเด็กและเยาวชน
2. วิเคราะห์การส่งเสริมการตระหนักรู้ SDGs ที่ปรากฏในวรรณกรรมสำหรับเด็กและเยาวชน
3. ศึกษาความสัมพันธ์ของการส่งเสริม Soft Skills ที่ปรากฏในวรรณกรรมสำหรับเด็กและเยาวชน ระหว่างวรรณกรรมสำหรับช่วงวัย 0-6 ปี และช่วงวัย 6 ปีขึ้นไป
4. ศึกษาความสัมพันธ์ของการส่งเสริมการตระหนักรู้ SDGs ที่ปรากฏในวรรณกรรมสำหรับเด็กและเยาวชน ระหว่างวรรณกรรมสำหรับช่วงวัย 0-6 ปี และช่วงวัย 6 ปีขึ้นไป

สมมติฐาน

1. การส่งเสริม Soft Skills ที่ปรากฏในวรรณกรรมสำหรับเด็กและเยาวชน ระหว่างวรรณกรรมสำหรับช่วงวัย 0-6 ปี และช่วงวัย 6 ปีขึ้นไป มีความสัมพันธ์กัน
2. การส่งเสริมการตระหนักรู้ SDGs ที่ปรากฏในวรรณกรรมสำหรับเด็กและเยาวชน ระหว่างวรรณกรรมสำหรับช่วงวัย 0-6 ปี และช่วงวัย 6 ปีขึ้นไป มีความสัมพันธ์กัน

ขอบเขตการวิจัย

ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดการวิจัย

ที่มา: Analyzed and concluded by the authors

ภาพที่ 2 แสดงถึงกรอบแนวคิดที่ว่า วรรณกรรมสำหรับเด็กและเยาวชนเป็นสื่อการเรียนรู้ที่สามารถพัฒนา Soft Skills และการตระหนักรู้ในเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ควบคู่กันไป โดยผู้วิจัยวิเคราะห์แนวคิดหลักที่สำคัญต่อการเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งปรากฏอยู่ในวรรณกรรมเด็กและเยาวชนที่ถูกจัดอันดับในหนังสือ *101 Books to Read Before You Grow Up* (Schulze, 2016)³ แนวคิดหลักที่สำคัญ ได้แก่ (1) การเสริมสร้าง Soft Skills และ (2) การเสริมสร้างการตระหนักรู้ในเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) 17 เป้าหมาย

ผู้วิจัยแบ่งวรรณกรรมสำหรับเด็กเป็น 2 ระดับตาม Schulze (2016) ได้แก่ 1) วรรณกรรมสำหรับเด็กเล็ก หรือเด็กปฐมวัย (0-6 ปี) ซึ่งจะมีภาพเป็นส่วนประกอบที่สำคัญที่สุด และ 2) วรรณกรรมสำหรับเด็กโต หรือวรรณกรรมเยาวชน (6 ปีขึ้นไป) ซึ่งจะมีสัดส่วนของเนื้อหามากกว่าภาพ อีกทั้งมีความยาวของเนื้อเรื่องมากกว่า และมีโครงเรื่องที่ซับซ้อนมากกว่า ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาความสัมพันธ์ของแนวคิดในการส่งเสริม Soft Skills รวมถึง SDGs ที่ปรากฏในวรรณกรรมสำหรับเด็กและเยาวชน ระหว่างวรรณกรรมสำหรับเด็กช่วงวัย 0-6 ปี และช่วงวัย 6 ปีขึ้นไป อีกด้วย เกณฑ์นี้ได้รับการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษาปฐมวัยและภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

³ ฉบับปรับปรุงใหม่ (Revised Edition) *101 Books to Read Before You Grow Up* โดย Bianca Schulze (2025) เผยแพร่ในระหว่างการจัดพิมพ์บทความฉบับนี้

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน โดยเน้นการวิจัยเชิงคุณภาพผ่านการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และการวิจัยเชิงปริมาณผ่านการวิเคราะห์ทางสถิติ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรของการวิจัยคือวรรณกรรมสำหรับเด็กและเยาวชนที่มีการตีพิมพ์และเป็นที่ยอมรับอย่างแพร่หลาย ได้รับรางวัลระดับนานาชาติ โดยเน้นวรรณกรรมที่เข้าถึงเด็กช่วงวัย 0-12 ปี (วัยอนุบาลและประถมศึกษา) ใช้วิธีการสุ่มอย่างเจาะจงแบบมีเกณฑ์ (Purposive sampling) โดยใช้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 101 เล่มที่ได้รับการแนะนำจากหนังสือ *101 Books to Read Before You Grow Up: The must-read book list for kids* โดย Bianca Schulze (2016) โดยมีเกณฑ์การคัดเลือก ดังต่อไปนี้

- หนังสือที่แนะนำใน *101 Books to Read Before You Grow Up* ครอบคลุมผู้อ่านตั้งแต่วัยเด็กเล็กจนถึงวัยรุ่น โดยมีตัวอย่างหนังสือที่เหมาะสมกับแต่ละช่วงวัยอย่างชัดเจน เช่น *Where the Wild Things Are* เหมาะกับเด็กเล็ก (อายุ 0-6 ปี) เพราะมีเนื้อเรื่องอ่านง่าย ภาพประกอบดีเด่น ส่งเสริมจินตนาการ ขณะที่ *The Secret Garden* เหมาะกับเด็กโต (อายุ 6 ปีขึ้นไป) เนื่องจาก เนื้อเรื่องมีความซับซ้อนทางอารมณ์ และพัฒนาการของตัวละคร ต้องใช้การตีความในการเข้าใจ เรื่องราว
- รายชื่อหนังสือที่ปรากฏทั้ง 101 เล่ม ได้รับการยอมรับจากนักวิจารณ์ ครู และผู้อุปถัมภ์ ตีพิมพ์ในภาษาต่างๆ ทั่วโลก รวมทั้งได้รับรางวัลในระดับสากล เช่น *The Giving Tree, The Little House, Charlotte's Web, Matilda, The Little Prince* ฯลฯ
- หนังสือนี้จัดทำโดยผู้เชี่ยวชาญด้านวรรณกรรมเด็ก ผู้แต่ง Bianca Schulze เป็นนักส่งเสริมการอ่านและนักเขียน หนังสือสำหรับเด็ก ที่มีผลงานได้รับการกล่าวถึงในวงการห้องสมุด และวรรณกรรมเด็กในสหรัฐอเมริกา โดยเฉพาะจาก American Library Association (ALA)
- มีการจัดหมวดหมู่ และเกณฑ์การเลือกหนังสืออย่างเป็นระบบ เหมาะสมสำหรับการเป็นฐานข้อมูลมาตรฐานสำหรับการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงคุณภาพ
- หนังสือ *101 Books to Read Before You Grow Up* ได้รับการจัดอันดับเป็นหนึ่งในหนังสือแนะนำการอ่านสำหรับเด็กที่ขายดีที่สุด (Amazon Best Book of the Month 2016) บนเว็บไซต์ Amazon

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัย 2 คนดำเนินการวิเคราะห์วรรณกรรมทั้ง 101 เล่ม (ต้นฉบับภาษาอังกฤษ) อย่างเป็นระบบ โดยใช้แบบฟอร์มวิเคราะห์ที่พัฒนาขึ้น พิจารณาแนวคิดหลักที่โดดเด่นที่สุดของเรื่องเพียงแนวคิดเดียวต่อเล่ม หลังจากวิเคราะห์ ได้มีการตรวจสอบความเที่ยงตรงระหว่างผู้วิเคราะห์ (Inter-rater reliability) ในการพิจารณาแนวคิดหลักของเนื้อหาที่ระดับความสอดคล้อง 97%

การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ของการปรากฏ Soft Skills แต่ละประเภท และหัวข้อ SDG แต่ละข้อในวรรณกรรมตัวอย่างทั้งหมด 101 เล่ม เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1-2 และใช้สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ การทดสอบสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Correlation) ในการหาความสัมพันธ์ของปริมาณวรรณกรรมที่ส่งเสริม Soft Skills และ SDGs ระหว่างวรรณกรรมสำหรับช่วงวัย 0-6 ปี และวัย 6 ปีขึ้นไป เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 3-4

ผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากวรรณกรรมเด็กและเยาวชน 101 เล่มแสดงให้เห็นประเด็นสำคัญหลายประการ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

การส่งเสริม Soft Skills ในศตวรรษที่ 21 ที่ปรากฏในวรรณกรรมสำหรับเด็กและเยาวชน

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์วรรณกรรมเด็กและเยาวชน 101 เรื่อง ปรากฏทักษะการทำงานร่วมกัน (Collaboration) สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 26.7 เนื่องจากวรรณกรรมหลายเล่ม เช่น *The Polar Express*, *The Complete Tales of Winnie-the-Pooh* และ *Charlotte's Web* ต่างมีเนื้อหาที่ตัวละครหลักและตัวละครรองต้องวางแผนแบ่งบทบาท ร่วมกันปฏิบัติภารกิจเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ส่วนทักษะที่พบมากที่สุดอันดับ 2 ได้แก่ ทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการปรับตัว (Lifelong Learning & Adaptability) (20.8%) เช่น ในเรื่อง *The Little House* และ *Anne Frank: The Diary of a Young Girl* ที่ตัวละครหลักต่างเผชิญการเปลี่ยนแปลงของกาลเวลา จึงฝึกปรับตัวและมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทักษะที่ปรากฏมากในลำดับที่ 3 ได้แก่ ทักษะความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creativity & Innovation) (17.8%) เช่น เรื่อง *Where the Wild Things Are* ซึ่งกระตุ้นจินตนาการ เปิดโอกาสให้เด็ก ๆ จินตนาการต่อยอด สร้างภาพโลกใหม่ของตนเอง และสนับสนุนให้เกิดการคิดต่อเติมเนื้อเรื่อง (Story extension) หรือโลกแฟนตาซีของตนเองหลังการอ่าน

ผลการวิเคราะห์เนื้อหาชี้ให้เห็นว่า ทักษะการทำงานร่วมกัน (Collaboration) เป็น Soft Skill ที่ปรากฏสูงสุดในวรรณกรรมเด็กและเยาวชน เนื่องจากวรรณกรรมหลายเรื่องเปิดโอกาสให้ผู้อ่านเรียนรู้การแบ่งปันหน้าที่ และการร่วมมือกันปฏิบัติภารกิจต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับข้อค้นพบของ Wangmanee (2024) ที่ระบุว่า การเรียนรู้เนื้อหาและภาษาในวรรณกรรมเด็กผ่านการบูรณาการการเรียนรู้ (Content and Language Integrated Learning [CLILL]) สามารถพัฒนา Soft Skills ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในทักษะการทำงานร่วมกัน

ส่วนทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการปรับตัว (Lifelong learning & adaptability) และทักษะความคิดสร้างสรรค์/นวัตกรรม (Creativity & innovation) มีสัดส่วนสูงเช่นกัน สะท้อนว่าการสร้างสรรค์วรรณกรรมเด็กและเยาวชนให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างนิสัยการเรียนรู้ การปรับตัว และการส่งเสริมการมีจินตนาการ การคิดต่อยอด (Alwi et al., 2019) ทั้งนี้ การให้ความสำคัญกับการพัฒนา

ความคิดสร้างสรรค์ในงานวิจัยของ Kupers et al. (2019) เน้นว่าการมีปฏิสัมพันธ์ระยะสั้นระหว่างเด็กและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาจินตนาการ จะเป็นพื้นฐานของการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ในระยะยาว ส่วนทักษะการสื่อสาร (Communication) แม้จะสำคัญตามกรอบ P21 แต่กลับปรากฏน้อยที่สุดเป็นลำดับสุดท้ายเท่ากับทักษะภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ (Leadership & responsibility) ซึ่งพบร้อยละ 9.9% ส่วนทักษะความคิดเชิงวิพากษ์และแก้ปัญหา (Critical thinking & problem solving) แม้พบร้อยละ 14.85 ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับกลาง ๆ แต่ก็ยังน้อยกว่าที่คาด ตามงานวิจัยก่อนหน้านี้ (Graham et al., 2020; Heyrani et al., 2021; Van Kleeck, 2014; Wangmanee, 2024)

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์การส่งเสริม Soft Skills ในศตวรรษที่ 21 ที่ปรากฏในวรรณกรรมสำหรับเด็กและเยาวชน

ลำดับ	Soft Skills	จำนวนเล่ม	ร้อยละ
1.	การสื่อสาร (Communication)	10	9.90%
2.	การทำงานร่วมกัน (Collaboration)	27	26.73%
3.	ความคิดเชิงวิพากษ์และแก้ปัญหา (Critical thinking & problem solving)	15	14.85%
4.	ความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creativity & innovation)	18	17.82%
5.	ภาวะผู้นำ & ความรับผิดชอบ (Leadership & responsibility)	10	9.90%
6.	การเรียนรู้ตลอดชีวิต & การปรับตัว (Lifelong learning & adaptability)	21	20.79%
	รวมทั้งหมด	101	100.00%

(หมายเหตุ: แต่ละเล่มจัดอยู่ภายใต้ Soft Skill เดียวตามจุดเด่นของเนื้อหา)

ที่มา: Analyzed and concluded by the author

เมื่อจำแนกวรรณกรรมสำหรับเด็กและเยาวชนเป็นวรรณกรรมสำหรับกลุ่มวัย 0-6 ปี และกลุ่มวัย 6 ปีขึ้นไป ดังตารางที่ 2 ทั้งสองกลุ่มต่างปรากฏทักษะเช่นเดียวกันกับการวิเคราะห์ในภาพรวม ได้แก่ ทักษะการทำงานร่วมกัน (Collaboration) และทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการปรับตัว (Lifelong Learning & Adaptability) สูงสุดเป็นสองลำดับแรก ส่วนทักษะที่แตกต่างกันอย่างเด่นชัด ได้แก่ ทักษะความคิดเชิงวิพากษ์และแก้ปัญหา (Critical Thinking & Problem Solving) ซึ่งกลุ่มเยาวชนเล่มที่ 27-101 ปรากฏทักษะด้านนี้เพิ่มเป็นสัดส่วนที่สูงขึ้นกว่ากลุ่มเด็กเล็กมาก แสดงว่าวรรณกรรมสำหรับเด็กโตหรือเยาวชน ให้ความสำคัญกับการตั้งคำถาม ผีวิเคราะห์ วิพากษ์พฤติกรรมตัวละคร และสถานการณ์ต่างๆ ซึ่งมีความซับซ้อน มีปัญหามากขึ้น ผู้อ่านต้องใช้ประสบการณ์ มีความรู้พื้นฐาน ความรู้รอบตัว

ในการทำความเข้าใจกับเนื้อเรื่อง เช่น เรื่อง *Twenty Thousand Leagues Under the Sea* ตัวละครหลักเผชิญกับสถานการณ์อันตรายใต้ทะเลลึก และปรากฏการณ์ธรรมชาติทางทะเล ผู้อ่านจะต้องประยุกต์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อให้เข้าใจหลักการทำงานของเรือดำน้ำไฟฟ้าและเครื่องมือสำรวจใต้ทะเลลึก หรือเรื่อง *The Evolution of Calpurnia Tate* ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับความรู้ทางด้านธรรมชาติวิทยา อีกทั้งตัวละครหลักอยู่ในยุคสมัยแห่งการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและสังคม ซึ่งทำให้เกิดปมปัญหา นำไปสู่การวิพากษ์เหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในเรื่อง

ตารางที่ 2 ผลการจำแนก Soft Skills ที่ปรากฏในวรรณกรรมสำหรับเด็กและเยาวชนในกลุ่มวัย 0-6 ปี และกลุ่มวัย 6 ปีขึ้นไป

ลำดับ	Soft Skills	กลุ่ม 1 (0-6 ปี)		กลุ่ม 2 (6 ปีขึ้นไป)	
		ความถี่ (เล่ม)	ร้อยละ (%)	ความถี่ (เล่ม)	ร้อยละ (%)
1.	การสื่อสาร (Communication)	2	7.69	8	10.67
2.	การทำงานร่วมกัน (Collaboration)	10	38.46	17	22.67
3.	ความคิดเชิงวิพากษ์และแก้ปัญหา (Critical thinking & problem solving)	2	7.69	13	17.33
4.	ความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creativity & innovation)	4	15.38	14	18.67
5.	ภาวะผู้นำ & ความรับผิดชอบ (Leadership & responsibility)	2	7.69	8	10.67
6.	การเรียนรู้ตลอดชีวิต & การปรับตัว (Lifelong learning & adaptability)	6	23.08	15	20.00
	รวมทั้งหมด	26	100.00	75	100.00

ที่มา: Analyzed and concluded by the authors

การส่งเสริมการตระหนักรู้เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ที่ปรากฏในวรรณกรรมสำหรับเด็กและเยาวชน

ตารางที่ 3 การส่งเสริม SDGs ที่ปรากฏในวรรณกรรมเด็กและเยาวชน 101 เรื่อง

ลำดับ	เป้าหมาย SDG	ความถี่ (เล่ม)	ร้อยละ (%)
1.	ขจัดความยากจน (No poverty)	6	5.94
2.	ขจัดความหิวโหย (Zero hunger)	6	5.94
3.	สุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี (Good health & well-being)	13	12.87
4.	การศึกษา คุณภาพ (Quality education)	18	17.82
5.	ความเท่าเทียมทางเพศ (Gender equality)	7	6.93
6.	น้ำสะอาด & สุขาภิบาล (Clean water & sanitation)	2	1.98
7.	พลังงานสะอาดราคาเอื้อถึง (Affordable & clean energy)	1	0.99
8.	งานที่มีคุณค่าและการเติบโตทางเศรษฐกิจ (Decent work & economic growth)	1	0.99
9.	อุตสาหกรรม นวัตกรรมและโครงสร้างพื้นฐาน (Industry, innovation & infrastructure)	1	0.99
10.	ลดความเหลื่อมล้ำ (Reduced inequalities)	15	14.85
11.	เมืองและชุมชนยั่งยืน (Sustainable cities & communities)	3	2.97
12.	การบริโภค & ผลิตที่ยั่งยืน (Responsible consumption & production)	5	4.95
13.	การรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate action)	0	0
14.	ชีวิตใต้น้ำ (Life below water)	2	1.98
15.	ชีวิตบนบก (Life on land)	8	7.92
16.	สันติภาพ ยุติธรรม & สถาบันเข้มแข็ง (Peace, justice & strong institutions)	11	10.89
17.	ความร่วมมือเพื่อเป้าหมาย (Partnerships for the goals)	2	1.98
	รวมทั้งหมด	101	100.00

ที่มา: Analyzed and concluded by the authors

จากวรรณกรรมเด็กและเยาวชน 101 เรื่อง ปรากฏ SDG 4 คุณภาพการศึกษา (Quality education) สูงสุด (17.82%) เพราะวรรณกรรมหลายเรื่องมีเนื้อหาเชิงกระตุ้นทักษะการอ่าน-เขียนและการคิดวิเคราะห์ เช่น เรื่อง *Matilda* แสดงภาพเด็กหญิงผู้รักการอ่านและใช้ความรู้เปลี่ยนแปลงชีวิต สะท้อน กรอบแนวคิดแบบเติบโต (Growth Mindset) (Dweck, 2006) หรือ เรื่อง *Oh, the Places You'll Go!* ช่วยกระตุ้นการตั้งเป้าหมายและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ที่ช่วยให้เด็กพัฒนาเจตคติ “ฉันเรียนรู้ได้เสมอ” และมีแรงจูงใจในการลงมือทำสิ่งใหม่ ๆ (Dweck, 2006) เนื้อเรื่องของวรรณกรรมในหมวดนี้ ตัวละครต้องฝ่าฟันความท้าทายตั้งแต่จุดเริ่มต้นไปจนถึงจุดมุ่งหมาย ทำให้ผู้อ่านเรียนรู้กระบวนการตั้งเป้าหมาย (Goal-setting) และ วิธีประเมินความก้าวหน้าของตัวเอง ซึ่งถือเป็นองค์ประกอบสำคัญของการศึกษาเชิงคุณภาพที่เน้นการเรียนรู้เชิงรุก (UNESCO, 2017) ส่วนเป้าหมาย SDGs รองลงมาเป็นอันดับที่ 2 ได้แก่ SDG 10 ลดความเหลื่อมล้ำ (Reduced Inequalities) (14.85%) โดยวรรณกรรมหลายเรื่องสอดแทรกประเด็นเชิงสังคมและวัฒนธรรม เช่น *Tikki Tikki Tembo* หรือ เรื่อง *The Invisible Boy* เนื่องจากทั้งสองเรื่องสะท้อนประเด็นการยอมรับความแตกต่างและการสร้างความเท่าเทียมในสังคม ช่วยกระตุ้นจิตสำนึกให้เด็กได้รับรู้ถึงความเท่าเทียมและการให้โอกาสซึ่งกันและกันในสังคม ส่วนเป้าหมาย SDGs ในลำดับที่ 3 ได้แก่ SDG 3 สุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี (Good health & well-being) (2.87%) เช่น เรื่อง *Bridge to Terabithia* หรือ เรื่อง *Smile* ที่ช่วยให้เด็กพัฒนา ประสิทธิภาพของตนเอง (Self-efficacy) เรียนรู้วิถีจัดการกับความเครียด ความสูญเสีย และปัญหาสุขภาพ ทั้งนี้สอดคล้องกับการส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดี โดยองค์การอนามัยโลกที่เน้นให้เด็กและเยาวชนมีทักษะทางอารมณ์และสังคมที่เข้มแข็งเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี (World Health Organization, 2012).

การที่ SDG 4 และ SDG 10 ปรากฏในวรรณกรรมเด็กและเยาวชนเป็นจำนวนมาก สอดคล้องกับกรอบทักษะศตวรรษที่ 21 ที่เน้นการคิดเชิงวิเคราะห์ (Critical thinking), การทำงานร่วมกัน (Collaboration), และความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) อีกด้วย (Partnership for 21st Century Learning, 2019) จากการวิเคราะห์พบการกระจายตัวใน SDGs ต่างๆ มากมาย เช่น SDG 3 (Good health & well-being) ผ่านการสนับสนุนปัญญาด้านการเคลื่อนไหวร่างกาย (Kinesthetic intelligence) และ SDG 12 (Responsible consumption) ผ่าน *Rosie Revere, Engineer* สนับสนุนปัญญาด้านตรรกศาสตร์และคณิตศาสตร์ (Logical-mathematical intelligence) ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า วรรณกรรมเด็กและเยาวชนสามารถตอบสนองของความถนัดที่หลากหลาย (Multiple intelligences) ของผู้เรียน ส่วน SDG 7 พลังงานสะอาดราคาเอื้อมถึง (Affordable & clean energy) , SDG 8 งานที่มีคุณค่าและการเติบโตทางเศรษฐกิจ (Decent work & economic growth) และ SDG 9 อุตสาหกรรม นวัตกรรมและโครงสร้างพื้นฐาน (Industry, innovation & infrastructure) ปรากฏเพียงเป้าหมายละ 1 เล่ม (0.99%) เท่ากัน และที่น่าสังเกตคือ SDGs 13 การรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate action) ไม่ปรากฏว่าเป็นแนวคิดหลักในวรรณกรรมเด็กและเยาวชนที่ศึกษา ผลการวิจัยนี้ชี้ให้เห็นถึงโอกาสในการพัฒนาวรรณกรรมใหม่ ๆ โดยพบช่องว่างใน SDGs 7-9 และ 13 โดยเฉพาะ

อย่างยิ่ง การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เป็นหนึ่งในห้าประเด็นปัญหาระดับโลก (Global issues) (Brown 2021) ซึ่งควรบรรจุในสื่อการเรียนรู้ตั้งแต่ระดับอนุบาล และประถมศึกษาผ่านสื่อวรรณกรรมสำหรับเด็กและเยาวชน

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบการส่งเสริม SDGs ที่ปรากฏในวรรณกรรมเด็กและเยาวชน 2 กลุ่ม

ลำดับ	เป้าหมาย SDG	กลุ่ม 1 (0-6 ปี)		กลุ่ม 2 (6 ปีขึ้นไป)	
		ความถี่ (เล่ม)	ร้อยละ (%)	ความถี่ (เล่ม)	ร้อยละ (%)
1.	ขจัดความยากจน (No poverty)	2	7.69	4	5.33
2.	ขจัดความหิวโหย (Zero hunger)	4	15.38	2	2.67
3.	สุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี (Good health & well-being)	2	7.69	11	14.67
4.	การศึกษา คุณภาพ (Quality education)	3	11.54	15	20.00
5.	ความเท่าเทียมทางเพศ (Gender equality)	1	3.85	6	8.00
6.	น้ำสะอาด & สุขาภิบาล (Clean water & sanitation)	0	0.00	2	2.67
7.	พลังงานสะอาดราคาเอื้อมือถึง (Affordable & clean energy)	0	0.00	1	1.33
8.	งานที่มีคุณค่าและการเติบโตทางเศรษฐกิจ (Decent work & economic growth)	0	0.00	1	1.33
9.	อุตสาหกรรม นวัตกรรมและโครงสร้างพื้นฐาน (Industry, innovation & infrastructure)	0	0.00	1	1.33
10.	ลดความเหลื่อมล้ำ (Reduced inequalities)	4	15.38	11	14.67
11.	เมืองและชุมชนยั่งยืน (Sustainable cities & communities)	2	7.69	1	1.33
12.	การบริโภค & ผลิตที่ยั่งยืน (Responsible consumption & production)	2	7.69	3	4.00
13.	การรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate action)	0	0.00	0	0.00
14.	ชีวิตใต้น้ำ (Life below water)	1	3.85	1	1.33

ลำดับ	เป้าหมาย SDG	กลุ่ม 1 (0-6 ปี)		กลุ่ม 2 (6 ปีขึ้นไป)	
		ความถี่ (เล่ม)	ร้อยละ (%)	ความถี่ (เล่ม)	ร้อยละ (%)
15.	ชีวิตบนบก (Life on land)	2	7.69	6	8.00
16.	สันติภาพ ยุติธรรม & สถาบันเข้มแข็ง (Peace, justice & strong institutions)	2	7.69	9	12.00
17.	ความร่วมมือเพื่อเป้าหมาย (Partnerships for the goals)	1	3.85	1	1.33
	รวมทั้งหมด	26	100.00	75	100.00

ที่มา: Analyzed and concluded by the authors

เมื่อจำแนกวรรณกรรมสำหรับเด็กและเยาวชนเป็นวรรณกรรมสำหรับกลุ่มวัย 0-6 ปี และกลุ่มวัย 6 ปีขึ้นไป ทั้งสองกลุ่มต่างปรากฏเช่นเดียวกันกับการวิเคราะห์ในภาพรวม คือ ปรากฏ SDG 10 ลดความเหลื่อมล้ำ ในลำดับต้นๆ เช่นเดียวกัน ส่วน SDG ที่แตกต่างกันอย่างเด่นชัด ได้แก่ วรรณกรรมสำหรับเด็กเล็ก (ปฐมวัย 0-6 ปี) เล่มที่ 1-26 เค้นในด้าน SDG 2 ขจัดความหิวโหย (Zero Hunger) เช่นในเรื่อง *The Giving Tree* ต้นไม้สละผล-กิ่ง ให้เด็กชาย เปรียบเหมือนการแบ่งปันอาหารแก่ผู้ขาดแคลน หรือเรื่อง *Bread and Jam for Frances* สอนคุณค่าของพลังโภชนาการและการแบ่งปันในครอบครัว ซึ่งเป็นสัดส่วนที่สูงกว่าในวรรณกรรมสำหรับเด็กโตหรือเยาวชน (6 ปีขึ้นไป) มาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเรื่องการขจัดความหิวโหยเป็นเรื่องใกล้ตัว เด็กเล็กสามารถเข้าใจได้ง่าย ผลการวิจัยนี้ยังชี้ให้เห็นถึงประเด็นการพัฒนาที่ยั่งยืนที่เฉพาะเจาะจงสำหรับการพัฒนาวรรณกรรมเด็กและเยาวชนในประเด็นที่หลากหลายมากกว่าเพียงด้านการเป็นพลเมืองโลก (เช่น Bradbery, 2013; Salmon et al., 2024) หรือการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (เช่น Hirst & Wilkinson, 2022)

จากผลการทดสอบสมมติฐานทั้ง 2 ข้อ แสดงให้เห็นว่าวรรณกรรมสำหรับเด็กและเยาวชนไม่ว่าจะมีวัตถุประสงค์สำหรับช่วงวัยใด มีตัวละคร โครงเรื่อง ความยาวของเนื้อหา หรือองค์ประกอบอื่นๆ ที่แตกต่างกันตามช่วงวัยที่ผู้สร้างสรรค์ผลงานได้กำหนดไว้ แต่ต่างได้ทำหน้าที่ในการส่งเสริม Soft Skills และการตระหนัก SDGs ได้ในลักษณะที่ใกล้เคียงกัน (ค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดย $r = 0.820$ และ 0.977 ตามลำดับ) ซึ่งอธิบายได้ว่า แนวคิดหลักที่ปรากฏในวรรณกรรมสำหรับเด็กเล็กหรือปฐมวัย (0-6 ปี) และวรรณกรรมสำหรับเด็กโตหรือเยาวชน (6 ปีขึ้นไป) มีความสัมพันธ์กันอย่างต่อเนื่องในมิติของพัฒนาการทางความคิด อารมณ์ และพฤติกรรม โดยวรรณกรรมสำหรับเด็กเล็กมักเน้นการปลูกฝังแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับความรัก ความอบอุ่น ความเมตตา ความดี

และการเรียนรู้จากสิ่งใกล้ตัว เนื้อหาและสัญลักษณ์ในเนื้อเรื่องง่ายต่อการเข้าใจ ซึ่งเป็นรากฐานของการสร้างบุคลิกภาพและค่านิยมที่ดีในระยะยาว ทั้งนี้เมื่อเด็กเติบโตขึ้น วรรณกรรมสำหรับวัย 6 ปีขึ้นไป จะขยายกรอบความคิดจากประสบการณ์ส่วนตัวไปสู่การตระหนักรู้ต่อสังคมในวงกว้างมากขึ้น ซึ่งเป็นการต่อยอดจากฐานแนวคิดเดิมในวรรณกรรมสำหรับเด็กเล็กอย่างเป็นลำดับ แนวโน้มดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดพัฒนาการทางสติปัญญาของ Bruner (1996) ในแง่เด็กเล็กพัฒนาการกระบวนการคิดจากระดับรูปธรรม (Concrete operational stage) ไปสู่ระดับนามธรรม (Formal operational stage) ซึ่งช่วยให้เด็กสามารถทำความเข้าใจแนวคิดเดิมที่ซับซ้อนและตีความสัญลักษณ์ในวรรณกรรมได้ลึกซึ้งขึ้น เมื่อเติบโตขึ้น Bruner (1996) มองว่าภาษาจากวรรณกรรมคือบ่อเกิดของกระบวนการคิดและสติปัญญา รวมทั้งการพัฒนาความรู้และความเข้าใจของเด็กนั้น เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องกัน โดยเชื่อว่าการเรียนรู้เนื้อหาพื้นฐานอย่างง่ายก่อน และค่อย ๆ เพิ่มความยากและรายละเอียดในภายหลัง จะช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในเนื้อหานั้น ๆ อย่างลึกซึ้งและเชื่อมโยงความรู้ได้ดีขึ้น

จากการที่แนวคิดในวรรณกรรมทั้งสองช่วงวัยมีความสัมพันธ์กันเช่นนี้ แสดงให้เห็นถึงความตั้งใจของผู้สร้างสรรค์วรรณกรรมในการออกแบบเส้นทางการอ่านที่ต่อเนื่อง (Reading continuum) เพื่อหล่อหลอมพัฒนาการของเด็กในทุกมิติ ทั้งด้านอารมณ์ สังคม และพฤติกรรม กล่าวได้ว่า การอ่านวรรณกรรมสำหรับเด็กและเยาวชนในทั้ง 2 ช่วงวัยเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเติบโตทั้งทางจิตใจและการสร้างอัตลักษณ์ของเด็กเพื่อก้าวสู่การเป็นพลเมืองโลกที่มีคุณภาพในศตวรรษที่ 21 ต่อไป ผลการวิจัยนี้ไม่เพียงชี้ให้เห็นแนวโน้มของการออกแบบวรรณกรรมเท่านั้น แต่ยังสะท้อนให้เห็นทิศทางในการบูรณาการ Soft Skills และ SDGs เข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบในระดับการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชน

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยในครั้งนี้

1. ผู้เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กและเยาวชน ควรส่งเสริมการผลิตวรรณกรรมคุณภาพให้สอดคล้องกับการปลูกฝัง Soft Skills ในทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการสื่อสาร (Communication) และภาวะผู้นำ & ความรับผิดชอบ (Leadership & responsibility) เนื่องจากยังมีวรรณกรรมที่ปรากฏแนวคิดในด้านนี้น้อยกว่าด้านอื่น ๆ รวมทั้งส่งเสริมวรรณกรรมที่สะท้อน SDGs ในทุกเป้าหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง SDG 7-9 (พลังงานสะอาดราคาเอื้อมถึง, งานที่มีคุณค่าและการเติบโตทางเศรษฐกิจ, และอุตสาหกรรม นวัตกรรมและโครงสร้างพื้นฐาน) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง SDG 13 (การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ) ซึ่งควรบรรจุในสื่อการเรียนรู้ตั้งแต่ระดับอนุบาล ขึ้นไป

2. ผู้สร้างสรรค์วรรณกรรม ควรออกแบบเนื้อหาและแนวคิดของวรรณกรรมให้มีความต่อเนื่องตามลำดับพัฒนาการของเด็ก โดยคำนึงถึงความเชื่อมโยงระหว่างช่วงวัย เพื่อให้เด็กสามารถเติบโตทางความคิดและคุณธรรมอย่างเป็นระบบจากการอ่านอย่างต่อเนื่อง สำหรับผู้สอนและผู้ปกครอง ควรส่งเสริมการอ่านวรรณกรรมให้เหมาะสมกับวัย และช่วยเชื่อมโยงเนื้อหาจากวรรณกรรมสำหรับเด็ก

เล็กไปสู่วรรณกรรมสำหรับเด็กโต เพื่อกระตุ้นการคิดเชิงเหตุผล การตั้งคำถาม และการเรียนรู้ทางสังคม อย่างมีทิศทาง

3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนการผลิตและเผยแพร่วรรณกรรมคุณภาพที่เชื่อมโยงแนวคิดข้ามช่วงวัย พร้อมส่งเสริมให้โรงเรียนและห้องสมุดมีบทบาทในการคัดเลือกวรรณกรรมที่ช่วยสร้างความต่อเนื่องของการเรียนรู้และการพัฒนาเด็กอย่างรอบด้าน

4. ภาครัฐควรกำหนดนโยบายการอ่านที่มีความต่อเนื่องตั้งแต่ระดับปฐมวัย ควรสนับสนุนกองทุนหรือโครงการพัฒนาวรรณกรรมเด็กแห่งชาติ ที่มุ่งสร้างสรรค์ผลงานซึ่งมีเนื้อหาเหมาะสมกับช่วงวัย และเชื่อมโยงแนวคิดหลักจากวัยเด็กสู่เยาวชน เพื่อปลูกฝังทักษะ Soft Skills และ SDGs ในระยะยาว

5. หลักสูตรการเรียนการสอนควรบูรณาการการอ่านวรรณกรรมเข้ากับการเรียนรู้ในรายวิชาต่างๆ ตั้งแต่ระดับปฐมวัย โดยใช้วรรณกรรมเป็นเครื่องมือในการพัฒนาทักษะการคิด วิเคราะห์ และมุ่งสู่การเป็นพลเมืองโลกที่มีคุณภาพในศตวรรษที่ 21

บรรณานุกรม

- Abuo, A. H. (2024). Nurturing empathy and values through stories while using the didactic potential of children's literature. *Acta et Commentationes (Štiințe ale Educației)*, 38(4),145–155. https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/145–155_3.pdf
- Alonge, M. (2024). The Role of Multicultural Children's Books in Fostering Empathy and Understanding Across Diverse Cultures. *Journal of Professional Services Marketing*. hal–04854901
- Alwi, N. A., Thahar, H. E., Atmazaki, A., & Asri, Y. (2019, January). Developing students' soft skill through children literature. In *1st International Conference on Innovation in Education (ICoIE 2018)* (pp. 477–482). Atlantis Press.
- Ananiadou K., Claro M. (2009). *21st century skills and competences for new millennium learners in OECD countries* (OECD Education Working Papers No. 41). Paris, France: OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/218525261154>
- Bhagwanji, Y., & Born, P. (2018). Use of children's literature to support an emerging curriculum model of education for sustainable development for young learners. *Journal of Education for Sustainable Development*, 12(2), 85–102. <http://dx.doi.org/10.1177/0973408218785320>

- Bradbery, D. (2013). Bridges to global citizenship: Ecologically sustainable futures utilising children's literature in teacher education. *Australian Journal of Environmental Education*, 29 (2), 221–237. <https://doi.org/10.1017/aee.2014.7>
- Brown, K. (2021, December 21). *5 global issues to watch in 2022*. United Nations Foundation. https://unfoundation.org/blog/post/5-global-issues-to-watch-in-2022/?utm_source=Twitter&utm_medium=Organic&utm_campaign=EOY_Blog
- Bruner, J. (1996). *The Culture of Education*. Harvard University Press. <https://doi.org/10.2307/j.ctv136c601>
- Dweck, C. S. (2006). *Mindset: The new psychology of success*. Random House.
- Graham, K. M., Matthews, S. D., & Eslami, Z. R. (2020). Using children's literature to teach the 4Cs of CLIL: A systematic review of EFL studies. *Latin American Journal of Content & Language Integrated Learning*, 13(2), 163–189. <https://doi.org/10.5294/lacil.2020.13.2.2>
- Heyrani, S., Firoozi Moghaddam, M., & Alavi Moghaddam, M. (2021). Critical Thinking Skills in Children's Literature. *Journal of Philosophical Investigations*, 15(37), 397–417.
- Hirst, N. J., & Wilkinson, C. (2022). Student authors, children's literature and early childhood education for sustainability: findings from a pedagogic research project. *International Journal of Early Childhood Environmental Education*, 9(1), 40–57.
- Kupers, E., Lehmann–Wermser, A., McPherson, G., & van Geert, P. (2019). Children's creativity: A theoretical framework and systematic review. *Review of Educational Research*, 89(1), 93–124.
- Kyllonen, P. C. (2012, May). Measurement of 21st century skills within the common core state standards. In *Invitational research symposium on technology enhanced assessments*. Princeton, NJ., 7–8.
- Partnership for 21st Century Learning. (2019). *Framework for 21st Century Learning*. <https://www.battelleforkids.org/networks/p21>
- Pulimeno, M., Piscitelli, P., & Colazzo, S. (2020). Children's literature to promote students' global development and wellbeing. *Health promotion perspectives*, 10(1), 13.

- Salmon, A.K., Pérez-Prado, A., Morrison, K., Iuspa, F. (2024). Becoming Globally Competent Citizens Through Children’s Literature. In *Children’s literature aligned with SDGs to promote global competencies*. Springer. https://doi.org/10.1007/978-3-031-57128-2_3
- Schulze, B. (2016). *101 Books to Read Before You Grow Up: The must-read book list for kids*. Walter Foster Jr.
- Tunde-Awe, B. M. (2025). Children’s Literature: A veritable tool for sustainability education. *Journal of Theoretical and Empirical Studies in Education*, 10(1), 438–449.
- UNESCO. (2017). *Education for Sustainable Development Goals: Learning objectives*. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000247444>
- UNESCO. (2018) Education for sustainable development sourcebook. Education for sustainable development in action: Learning and training tools. <http://unesdoc.unesco.org/images/0021/002163/216383e.pdf>.
- United Nations. (2015). *Transforming our world: The 2030 Agenda for Sustainable Development*. <https://sdgs.un.org/2030agenda>
- Van Kleeck, A. (2014). Distinguishing between casual talk and academic talk beginning in the preschool years: An important consideration for speech–language pathologists. *American journal of speech–language pathology*, 23(4), 724–741.
- Vivekanandan, R., & Pierre-Louis, M. (2020). 21st Century Skills: What Potential Role for the Global Partnership for Education? A Landscape Review. *Global Partnership for Education*.
- Wagner, T. (2008). Even our “best” schools are failing to prepare students for 21st-century careers and citizenship. *Educational leadership*, 66(2), 20–25.
- Wangmanee, P. (2024). Enhancing English and soft skills through CLIL and children’s literature: A qualitative case study of Thai undergraduates. *Journal of Studies in the English Language*, 19(2), 1–25. <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/jsel/article/view/268808>
- World Health Organization. (2012). *Adolescent mental health: mapping actions of nongovernmental organizations and other international development organizations*.